

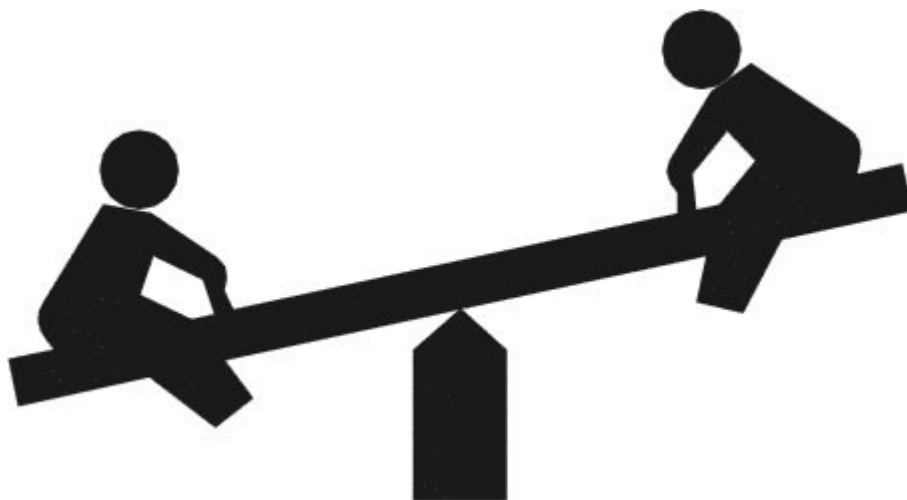
Forskningsbiblioteket

Mer om litteratur, publisering og forskningsinfrastruktur

28. oktober 2021

AV MARIANNENT

Presisjon eller fullstendighet? Om ulike typer litteratursøk

<https://www.iconspng.com/image/134765/seesaw-silhouette>

Før du gjør et litteratursøk er det viktig å være klar over hvilken type litteratursøk du ønsker deg – hvor omfattende skal det være? Har du behov for å finne alle relevante artikler om et tema, eller holder det f. eks. med noen få nyere artikler?

Et presist litteratursøk

Et presist søk finner ideelt sett en passe mengde artikler, der mange er relevante for temaet. Denne typen søk er nyttig f.eks. i startfasen av et prosjekt og til studentoppgaver.

Et presisjonssøk kan gjerne gjøres i fagspesifikke databaser. Bruk enkle søk der du prøver deg frem med ulike kombinasjoner av ord. I noen tilfeller kan Google Scholar være et raskt og godt alternativ.

Dersom søket ditt er *for* presist, får du kanskje ikke treff i det hele tatt? Da gjelder det å tenke gjennom hvor mange ord du bruker og eventuelt hvordan de kombineres (AND/OR). Se søkeeksempelen under for mer informasjon.

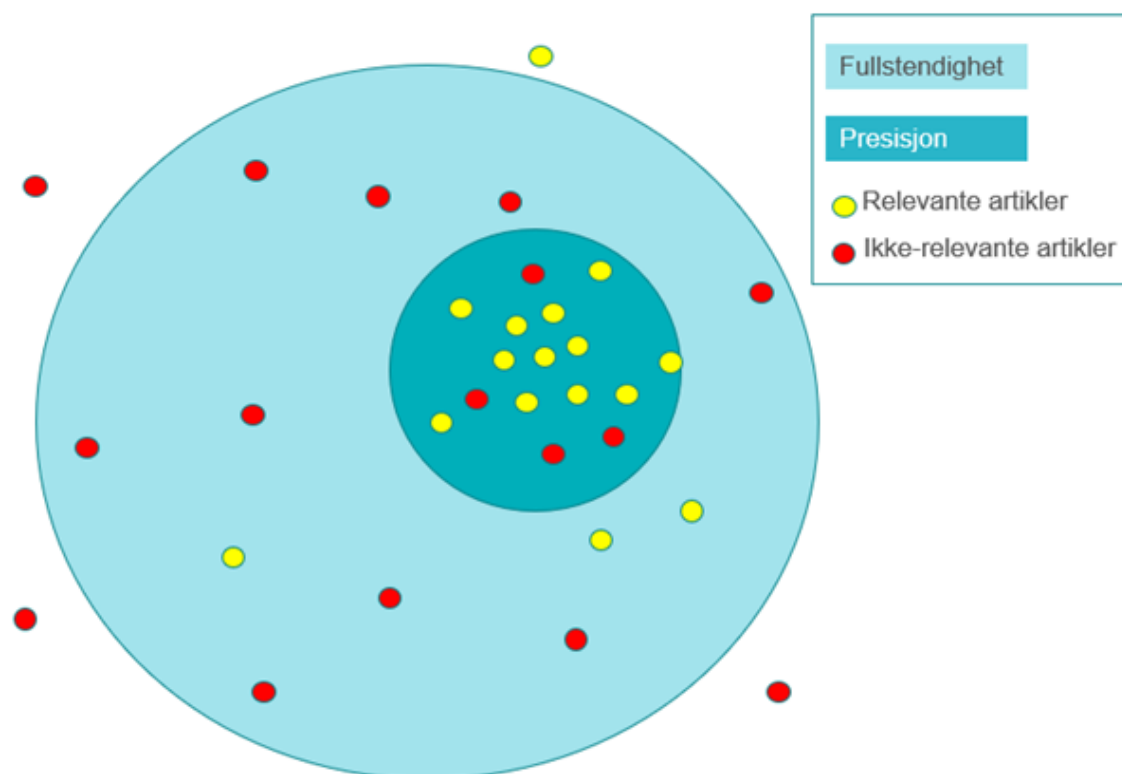
Litteratursøk med vekt på fullstendighet

Et litteratursøk med fokus på fullstendighet, kalles gjerne et «systematisk litteratursøk». I dette ligger det at man forsøker å finne *alle relevante artikler* om temaet, ved å gjøre omfattende søk i flere databaser. Informasjonsinnhenting er planmessig og begrunnet. Prosessen blir dokumentert, og vil være etterprøvbart.

Et slikt litteratursøk er svært tidkrevende, forutsetter god planlegging og bør gjøres sammen med en bibliotekar. Fullstendige/systematiske søk er en viktig del av enhver kunnskapsoppsummering (systematiske oversikter, scoping reviews o.l.).

Presisjon versus fullstendighet

Jo mer man fokuserer på fullstendighet i litteratursøket, jo større vil resultatmengden bli. Det blir flere artikler å se gjennom, også svært mange ikke-relevante. Dette er «prisen» man betaler for å få med alle relevante treff. Å gå gjennom alle treffene i resultatlisten kan være tidkrevende. Du vil imidlertid oppnå en svært god oversikt over det som er publisert på forskningsfeltet.

I illustrasjonen over er den minste og mørkeste sirkelen et eksempel på et relativt presist søk. Antall artikkelreferanser man finner vil sannsynligvis være begrenset og de fleste vil være relevante.

Den store, lyse sirkelen viser hvordan et mer fullstendig søk vil gi flere relevante treff, men også en større andel ikke-relevante. Det vil være mer tidkrevende å gå gjennom alle treffene i en slik resultatliste og man må regne med mange ikke-relevante treff.

Selv med det mest fullstendige søket, ser vi at det er relevante artikler som ikke blir fanget opp. Dette er grunnen til at man for de mest fullstendige søkene skal søke i flere databaser, og også vurdere å benytte det som gjerne omtales som «manuelle metoder» og søking i «grå

litteratur». Hva dette innebærer, kommer jeg tilbake til i et senere blogginnlegg.

Søkeeksempel

Du er interessert i problemer knyttet til overoppheting ved bruk av redningsdrakter. Du tenker at søket består av to elementer:

Redningsdrakter

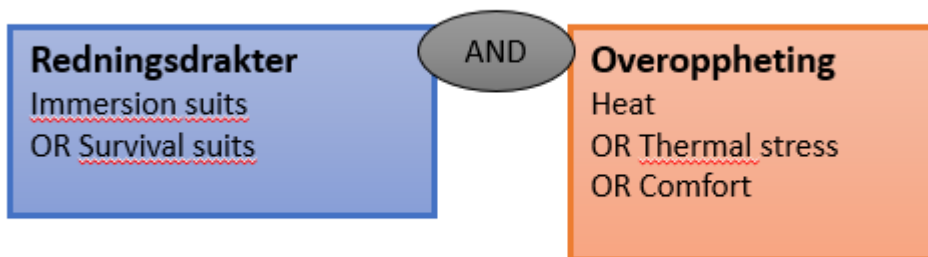
Overoppheting

I databasen Scopus gjør du først et søk på: «immersion suits» og så et søk på «heat» og så kombinerer du de to med AND, slik at du finner artikler som handler om begge deler.

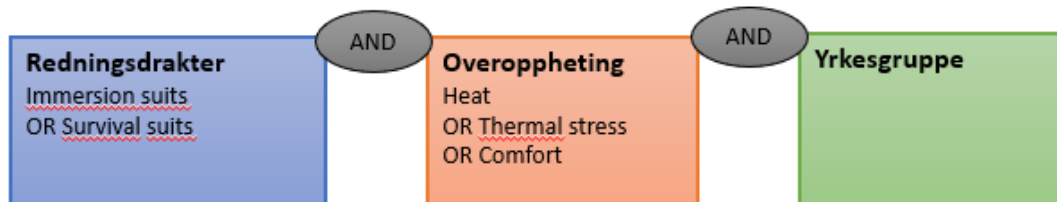
Dette gir et ganske presist søk og treffene virker svært relevante, men du får bare noen få treff. Du legger merke til at flere av artiklene bruker uttrykket «thermal stress». Du finner også flere andre ord som kan fungere som synonymer for de to elementene.

Dersom du ønsker å finne flere artikler (øke fullstendigheten/antall treff) legger du disse elementene til i søket.

Det kan være nyttig å skrive ned de ulike synonymene du finner for elementene/temaene du søker på, slik at du beholder oversikten. Gjerne på en tilsvarende måte som jeg viser her.

Kanskje er du egentlig bare interessert i overoppheting ved bruk av redningsdrakter knyttet til helikopterpiloter. Da kan du lage et nytt element og prøve å finne tilsvarende synonymer for dette elementet. Hvis du legger de nye søkeordene til søket vil det bli mer presist og treffmengden reduseres.

Du kan **utvide** et litteratursøk (få flere treff) ved å:

- legge til flere synonymer som kombineres med OR
- trunkere ord, dvs. sette en stjerne for å få med ulike endelser på ordene (f.eks. *suit** for å få med både *suit*, *suits*, *suiting*, *suited*).
- Fjerne elementer/tema i søket

Du kan **begrense** et litteratursøk (gjør det mer presist/få færre treff) ved å:

- legge til flere elementer og lage en AND-kombinasjon mellom dem.
- Legge til begrensninger på f.eks. publikasjonsår eller -språk

Det anbefales å søke på ett element, med alle sine synonymer, om gangen. Kombiner alle synonymer/likeverdige termer med OR (samle de i en stor sekk.) Kombiner så de ulike elementene med AND til slutt.

Ja takk, begge deler?

Med et presist litteratursøk vil du for det meste finne relevante artikler, men det vil også være relevante artikler som ikke blir funnet av søket. Et fullstendig søk finner *alt* men er svært arbeidskrevende. Ofte ønsker man en mellomting. Da gjelder det å huske illustrasjonen av *dumpehusken* (eller *hompeføyså* som vi sier i Haugesund) og prøve å finne det som er riktig balansepunkt for deg.

Kontakt gjerne en bibliotekar for søkehjelp.

Se også nettressursen [PhD on Track](#) for mer om søking.

Marianne Nesbjørg Tvedt, universitetsbibliotekar, HVL

Litteratursøking

Bloggar er unnateke den redaksjonelle lina som styrer innhaldet på
Høgskulen på Vestlandet sin offisielle nettstad

blogg.hvl.no er driven med WordPress